

Тузувчилар: **Юлдашев З.А.**- Тошфарми, Ўқув ишлари бўйича проректор, ф.ф.д., профессор
Маматмусаева Н.Э.- Тошфарми, Магистратура бўлими бошлиғи, ф.ф.н., доцент в.б.
Хайдаров В.Р.-Тошфарми, Илмий котиб, профессор, ф.ф.н.

Мазкур услубий қўлланма олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлаш самарадорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида” ва “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури тўғрисида”ги қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Харакатлар стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сон фармонида, 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сон, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодий соҳалари ва тармоқ-ларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сон Қарорларига, Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 10 сентябрдаги “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимида магистратура фаолиятини янада такомиллаштириш, унинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” 190-сон ва 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 36-сон қарорларига мувофиқ ишлаб чиқилди.

Унда магистрлик диссертациясининг тузилиши ва мазмунига қўйиладиган талаблар, дастлабки ва расмий ҳимояни ўтказиш тартиби келтирилган.

Тақризчилар: **Нормахаматов Н.С.**- Тошфарми, Илмий ишлар ва инновация бўйича проректор, к.ф.д.
Шомуратов Ш.А. - ЎзР ФА Биоорганик кимё, Ўзбекистон Миллий университети ва Ўсимлик моддалари кимёси институти хузуридаги DSc. 27.06.2017.К/В/Т.37.01 рақамли фан доктори илмий даражасини берувчи Илмий кенгаш илмий котиби, к.ф.д.

Услубий қўлланма Тошкент фармацевтика институтининг Илмий Кенгашида тасдиқланди.

2019 йил 30 май №10 баённома

МУНДАРИЖА

	бет
Кириш.....	3
I Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблар ва уни тайёрлаш босқичлари.....	4
1.1 Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблар.....	4
1.2 Магистрлик диссертациясини тайёрлаш босқичлари.....	4
1.3. Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарини тайинлаш	5
1.4. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш ва унинг таркибий қисмлари ҳамда уларни расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар.....	6
1.5. Магистрлик диссертациясини расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар.....	7
1.6. Магистрлик диссертацияси илмий раҳбари хулосаси, ички ва ташқи тақризларга қўйиладиган талаблар.....	9
II Магистрлик диссертациясининг дастлабки ва расмий ҳимояси	11
2.1. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси.....	11
2.2. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси.....	11
Иловалар.....	13
1-илова Магистрлик диссертациясининг титул варағи.....	13
2 -илова Магистрлик диссертациясининг уч хил тил (таълим тили ва инглиз тили) даги қисқача аннотациялари.....	15
3 -илова Магистрлик диссертациясининг мундарижаси.....	26
4- илова Магистрлик диссертациясининг кириш қисми.....	28
5- илова Магистрлик диссертациясининг асосий қисми.....	30
6- илова Магистрлик диссертациясининг хулоса қисми.....	33
7- илова Магистрлик диссертациясининг фойдаланилган адабиётлар қисми.....	34
8- илова Магистрлик диссертациясининг илова қисми.....	37
9- илова Магистрлик диссертацияси ҳимояси олдидан тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхати.....	38

ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ

Магистратура бўлими

**Яқуний Давлат Аттестация Комиссиясига
хар бир магистрлик диссертацияси ҳимояси бўйича
мутахассислик кафедраси томонидан тақдим этиладиган**

ХУЖЖАТЛАР РЎЙХАТИ

*(талаба ҳар бир ҳужжатни тасдиқланган ҳолда мутахассислик
кафедрасига белгиланган муддатларда топширади)*

т/р	Ҳужжатларнинг номи	Асл нусхаси, сонда
1	Диссертация ва унинг электрон шакли	1+1
2	Чоп этилган илмий ишлар рўйхати ва нусхалари	1
3	Илмий раҳбар хулосаси, илмий маслаҳатчи хулосаси (тегишли ҳолларда)	1
4	Ички тақриз (тақриз якунида Очиқ ҳимояга тавсия этилади жумлалари бўлиши лозим)	1
5	Ташқи тақриз (тақриз якунида Очиқ ҳимояга тавсия этилади жумлалари бўлиши лозим)	1
6	Диссертациянинг дастлабки ҳимоя юзасидан кафедра йиғилиши баённомасидан кўчирма	1
7	Диссертациянинг Илмий семинардан ўтганлиги баённомасидан кўчирма (Илмий семинар котиби)	1
8	Диссертация ҳимояси юзасидан тайёрланган маъруза ва тақдимот	1

КИРИШ

Кадрлар тайёрлаш миллий моделининг мақсади таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, уни ривожланган давлатлар даражасига кўтариш, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини яратиш ҳисобланади.

Таълимнинг амалда бўлган меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларида, олий маълумотли кадрлар тайёрлашнинг таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари кесимида рўйхати тизимлаштирилган ҳолда келтирилган, олий таълимнинг давлат таълим стандарти - муайян таълим соҳасига (соҳа таркибига) қўйиладиган малака талаблари, таълим мазмуни, битирувчилар умумий тайёргарлигининг зарурий ва етарли даражасини, кадрлар тайёрлаш сифатини баҳолаш даражаларини белгиладиган эталон даражаси ишлаб чиқилган ва такомиллаштирилиб борилмоқда.¹

Хусусан, магистратурада таълим жараёни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” ги 343-сон қарори, 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида”ги (36-сон) қарори билан тасдиқланган “Магистратура тўғрисидаги Низом”га мувофиқ, магистрлар тайёрлашга қўйиладиган талаблар доирасида олий таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органи томонидан тасдиқланган давлат таълим стандартлари, магистратура мутахассисликлари малака талаблари², ўқув режалари ва дастурларига асосан ташкил этилмоқда.

Магистр 2 йиллик таълим жараёни давомида магистрлик диссертациясини тайёрлайди, расмийлаштиради ва ҳимоя қилади. Шу боис ҳам, магистрнинг яқунловчи илмий иши ҳисобланмиш магистрлик диссертациясини сифатли тайёрлаш ва илмий савиясини янада ошириш долзарб бўлиб қолмоқда.

Ушбу услубий қўлланма 510 000 – “Соғлиқни сақлаш” таълим соҳаси таълим йўналишлари негизда тайёрланаётган магистратура мутахассисликлари талабалари учун мўлжалланган бўлиб, у магистрлик диссертацияларининг тузилиши ва мазмунига қўйиладиган талабларни мувофиқлаштириш, уларнинг дастлабки ва расмий ҳимоялари самарали ташкил этилишига хизмат қилади.

¹ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги (2001 йил 16 августдаги) 343-сон қарорининг 1-илоvasи, 3-банднинг ўн биринчи хатбошиси (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 10 январдаги 3-сонли қарори тахририда - ЎР ҚХТ, 2015 й., 2-сон, 21-модда). //манба: <http://www.lex.uz>

² Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги “Олий таълимнинг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 343-сон қарори. 6. Битирувчиларнинг тайёргарлигига нисбатан қўйиладиган умумий малака талаблари (6.2-банди) назарда тутилмоқда. манба: <http://www.lex.uz>

I. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИГА ҚЎЙИЛАДИГАН АСОСИЙ ТАЛАБЛАР ВА УНИ ТАЙЁРЛАШ БОСҚИЧЛАРИ

8-илова

Магистрлик диссертациясининг иловаси

1.1. Магистрлик диссертациясига қўйиладиган асосий талаблар

“Магистр” - (лотинча, magister) моҳиятан “ўз ишининг устаси” маъносини англатади³. Қадимги Римда магистр юқори лавозимли шахс бўлса, Византияда эса, магистр - олий табақадаги хизматчиларнинг энг юқори даражаси ҳисобланган. Кейинги даврларда “магистр” тушунчаси, масалан, Европа университетлари фалсафа факультетларида, илмий даража сифатида қўлланилган.

Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимида магистр бакалавр даражасидан кейинги олий таълим босқичи ҳисобланади. Хусусан, магистр академик даражасига эга бўлган шахс сифатида илмий-тадқиқот услубиёти, илмий ахборотларни қайта ишлаш ва сақлаш бўйича замонавий технологияларни биладиган, чуқур билимли, иқтидорли, рақобатбардош даражадаги касбий кўникмага эга бўлган мутахассисдир.

Магистрлик диссертациясини тайёрлаш жараёнида талаба:

- илмий изланишлар олиб бориши, касбий муаммоларни кўра олиши ва уларни ечишнинг умумий усуллари ва йўлларини ўрганиши;
- ўқув-тадқиқот давомида олинган ахборотларни матн, жадвал ёки тасвирлар (чизма, расм) шаклида мужассамлантира олиши;
- танланган мавзунинг долзарблигини асослаши;
- соҳа бўйича ечилаётган илмий масала-муаммоларни таҳлил қилиши;
- қўйилган масалани ечиш услубларини кўриб чиқиши ва энг самаралисини аниқлаши;
- энг самарали муқобил ечимни илмий жиҳатдан асослаб бериши;
- илмий масала ечимининг натижалари бўйича хулоса ва таклифларни шакллантириши ҳамда фармацевтиканинг тегишли тармоқ ва соҳаларида қўллаш имкониятларини аниқлаши лозим.

1.2. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш босқичлари

Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлашни ташкил этиш босқичлари ва бажариш муддатлари “Магистратура тўғрисидаги Низом”да аниқ белгилаб қўйилган. Мазкур Низомнинг 1-илоvasида келтирилган магистрлар тайёрлашни ташкил

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

ИЛОВАЛАР

(ҳажми диссертация умумий ҳажмининг 1/3 (учдан бир)

қисмидан ошмаслиги белгиланган)

Магистрлик диссертациясининг иловалари унинг асосий матни билан бирга битта жилдга жамланган шаклида расмийлаштирилади.

Иловаларга магистрлик диссертацияси матнини тўлдирадиган ёрдамчи материаллар киритилади. Иловаларнинг кетма-кетлиги диссертация матнида уларга ҳавола қилиш тартибига мос бўлиши лозим.

³ <http://dic.academic.ru>

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

I. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва методологик аҳамиятга молик нашрлар

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги Фармони.// www.lex.uz

1.2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 14 февралдаги ПҚ-3532-сонли «Фармацевтика тармоғини жадал ривожлантириш бўйича кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори.// www.lex.uz

1.3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 6 майдаги ПҚ-4310-сонли «Тиббиёт ва фармацевтика таълими ва илм-фани тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори.// www.lex.uz

II. Монография, илмий мақола, патент, илмий тўпламлар

2.1. Бобакулов Т.И. Миллий валютанинг барқарорлигини таъминлаш: муаммолар ва ечимлар. Монография, Тошкент: “FAN VA TECHNOLOGIYA” 2017. 184 б. (*Монография*)

2.2. А. П. Арзамасцев, Н. П. Садчикова и др. Изучение стабильности капсулированных лекарственных форм циклоспорина // Российский биотерапевтический журнал. – Москва, 2006. – № 1. Том 5. – с. 80-85. (*Илмий мақола*)

2.3. Tsubota N., Tanimukai S. A clinical experience of rifampicin suppository for the treatment of pulmonary tuberculosis // Kekkaku. 2015. Vol. 90. No. 6. P. 543–547. (*Илмий мақола*)

2.4. Шомуратов Ш.А., Ахмедов О.Р., Тураев А.С. Комбинированное противотуберкулезное средство пролонгированного действия // Заявка на патент IAP 20160219 от 07.06. 2016 г. (*Патент*)

2.5. Фармацевтическая технология. Твердые лекарственные формы. Учебное пособие / под редакцией проф. Кедика С.А., Москва. 2011. 661 с. (*Учебное пособие*)

2.6. Монетар сиёсат ҳақидаги маърузалар. Монетар сиёсатнинг 2018 йилга мўлжалланган асосий йўналишлари. //http://m.cbu.uz

III. Фойдаланилган бошқа адабиётлар.

3.1.

3.2. Интернет сайтлари.

- <http://studfiles.net/preview/6761345/page:42/> - ...

этиш схемасининг V-VI ва VIII босқичларида⁴ магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаблар ва уни тайёрлаш қуйидагилардан иборат:

- магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш (*биринчи ўқув йилининг биринчи икки ойи давомида*);

- магистрлик диссертациясини тайёрлаш (*магистратура талабасининг календарь иш режаси бўйича*);

- магистрлик диссертациясининг дастлабки ва расмий ҳимояси (*жадвал асосида*) мантикий кетма-кетликда амалга оширилиши қатъий белгиланган.

1.3. Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш

Магистрлик диссертацияси ўқиш ва ўқув дастурларини ўзлаштириш жараёнида магистратура талабаси эгаллаган назарий-амалий билимлари асосида бажарилган илмий-тадқиқот ишларининг натижаси ҳисобланади.

Магистрлик диссертацияларининг мавзулари долзарб илмий-тадқиқот масалаларига ёки аниқ амалий вазифаларни ҳал этишга бағишланишидан келиб чиқиб, институтнинг тегишли мутахассислик кафедраси педагог ходимлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси илмий муассасалари, тармоқ илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш муассасалари билан ўзаро ҳамкорликда шакллантирилади.

Магистрлик диссертациясига институт профессор (фан доктор)лари, доцент (фан номзод)лари, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси илмий муассасалари олимлари, ташкилотларнинг юқори малакали ва тажрибали мутахассислари, шунингдек, белгиланган тартибда магистрлик, илмий даражалар ёки илмий унвонларга эга бўлган хорижий мутахассислар илмий раҳбарликни амалга оширади. Магистратура талабасига институтда асосий штат бирлигида ишламайдиган ходимлар таркибидан илмий раҳбар тайинланганда, кўшимча равишда тегишли мутахассислик кафедраси педагог-ходимлари таркибидан илмий маслаҳатчи тайинланади.

Мутахассислик кафедраси тақдим этган ва магистратура бўлими кенгаши томонидан тавсия этилган магистратура талабаларининг магистрлик диссертациялари мавзулари ва уларнинг илмий раҳбарлари (илмий маслаҳатчилари) илмий ишлар бўйича проректор тақдимномасига

⁴ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 2015 йил 2 март36-сон қарори иловаси. IV. Магистратурада таълим жараёнини ташкил этиш қисми, 14-банди.//Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2015 й.,

асосан магистратура талабалари ўқиётган биринчи ўқув йилининг биринчи икки ойи давомида институт ректорининг буйруғи билан тасдиқланади.

Магистрлик диссертацияси магистратура талабаси ўқиган таълим тилида (илмий ишлар бўйича проректор розилиги асосида хорижий тилда ҳам) тайёрланади. Хорижий тилда тайёрланган магистрлик диссертациясига давлат тилида ёзилган аннотация илова этилади.

Магистрлик диссертацияси мустақил бажарилиши талаб этилади. Уни бажаришда талабадан касб одоб-ахлоқи қоидаларига қатъий риоя этиши (плагиат, статистик ва бошқа маълумотларни сохталаштириш, шунингдек, ёлгон цитаталар келтиришга йўл қўймаслиги) талаб этилади.

Илмий раҳбарнинг мажбуриятларига қуйидагилар киради:

- тадқиқот мавзуси доирасида юзага келиши мумкин бўлган масалалар бўйича тизимли равишда ёрдам бериш мақсадида маслаҳатлар жадвалини тузиш;

- тадқиқот усуллари танлашда иштирок этиш ва уларни тадқиқот ишида қўллашда магистратура талабасига кўмаклашиш;

- магистратура талабасининг белгиланган календарь иш режаси бўйича ишларнинг бажарилишини ва магистрлик диссертацияси ўз вақтида тайёрланишини назорат қилиш;

- дастлабки ҳимоягача магистрлик диссертациясига хулоса бериш.

Юқоридагилар асосида тегишли кафедра мудири ва илмий раҳбари зиммасига аниқ масъулиятлар юклатилган. Магистрлик диссертациясини бажариш доирасида белгиланган талабларга мувофиқ, магистрга тайинланган илмий маслаҳатчига ҳам илмий раҳбар билан бир хил масъулият юклатилади. Юқори савияда ва сифатли бажарилган магистрлик диссертациялари турли танловларда иштирок этиши ҳолатларида ундан нусха кўчирилиши мумкин.

1.4. Магистрлик диссертациясини тайёрлаш ва унинг таркибий қисмлари ҳамда уларни расмийлаштириш юзасидан қўйиладиган талаблар

Институтда магистрлик диссертациясини тайёрлаш магистратура талабасининг календарь иш режаси⁵да белгиланган муддатларда амалга оширилади. Магистрлик диссертациясининг таркибий тузилиши (лойиҳа

ҳолда алифбо бўйича келтирилади: статистика ва ҳисобот материаллари, интернет сайтлари

Магистрлик диссертациясида фойдаланилмаган ва ҳавола қилинмаган адабиётларни рўйхатга киритишга йўл қўйилмайди.

⁵Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 2015 йил 2 март 36-сон қарорининг 2-иловасида келтирилган шаклда ишлаб чиқилган ва расмийлаштирилган Магистратура талабасининг календарь иш режаси назарда тутилмоқда. //Манба: <http://www.lex.uz>

7-илова
Магистрлик диссертациясининг
фойдаланилган адабиётлар рўйхати

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати⁹
(қуйидаги бандлар кесимида варақлар сони чекланмаган,
диссертация ҳажмига кирмайди)

Магистрлик диссертацияси якунида фойдаланилган адабиётлар рўйхати келтирилади. Диссертацияда фойдаланган материаллар манбаи, унинг муаллифи ва номи тўлиқ кўрсатилиши лозим. Фойдаланилган адабиётлар рўйхати магистрлик диссертацияси матнида ҳавола қилинган барча илмий ва бошқа нашрлар рўйхатидан иборат бўлиши керак.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати қуйидаги уч қисмдан иборат бўлади:

I. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва методологик аҳамиятга молик нашрлар

Уларнинг рўйхати қуйидаги кетма-кетликка амал этилган ҳолда келтирилади: Ўзбекистон Республикаси Қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонлари ва Қарорлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Қарорлари ва бошқа ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар, Ўзбекистон Республикаси Президенти асарлари ва маърузалари, китоб ва туркум нашрлар (дарслик, ўқув қўлланмалар алифбо бўйича).

II. Монография, илмий мақола, патент, илмий тўпламлар

Уларнинг рўйхати қуйидаги кетма-кетликка амал этилган ҳолда алифбо бўйича келтирилади: диссертациялар авторефератлари, журнал ва газеталардаги мақолаларга ҳаволалар, хорижий илмий нашрлар, илмий ишлар ва конференция тўпламларига ҳаволалар.

III. Фойдаланилган бошқа адабиётлар

Уларнинг рўйхати қуйидаги кетма-кетликка амал этилган

режаси) тегишли мутахассислик кафедрасида муҳокамасидан ўтказилади. Диссертациянинг тегишли боб ва қисмлари кесимида тадқиқ этилаётган муаммо ва унинг назарий-амалий ечимлари манбалар асосида мантикий кетма-кетликда асосли ёритилиши якуний хулоса ва тавсиялари мазмунининг ўзаро мантиқан яхлитлигини таъминлашга қаратилиши муҳим ҳисобланади. Хусусан, магистрлик диссертациянинг таркиби қуйидагича бўлади:

- титул варақ (1-илова);
- магистрлик диссертациясининг қисқача аннотацияси икки тилда, яъни таълим тили ва инглиз тилида (2-илова);
- мундарижа(3-илова);
- кириш (4-илова);
- асосий қисм (5-илова);
- хулоса ва таклифлар (6-илова);
- фойдаланилган адабиётлар рўйхати (7-илова);
- иловалар (8-илова)

**1.5. Магистрлик диссертациясини расмийлаштириш юзасидан
қўйиладиган талаблар**

Магистрлик диссертацияси матни 70-80 саҳифадан ошмаслиги керак (титул варақ, мундарижа, фойдаланилган адабиётлар рўйхати, шартли белгилар ва атамалар рўйхати ҳамда иловалар кўрсатилган ҳажмга киритилмайди). Магистрлик диссертацияси матни А4 форматдаги қоғоз варағининг бир томонида жойлашиши ва қоида тариқасида, стандарт варақ 1,5 қатор оралиғида ёзилиши, ҳар бир бет: юқоридан ва пастдан 2 см; чапдан 3 см; ўнгдан 1,5 см хошияга эга; хатбошилар орасидаги оралик - 4-5 белгили ёки 1,25 см ва бир хилда бўлиши лозим. Магистрлик диссертацияси матнини Microsoft Word матнли редакторида Times New Roman, 14 шрифтида ёзиш тавсия этилади. Магистрлик диссертациясининг бетлари титул варағи (1) ва мундарижа (2) дан бошлаб саналади. Аммо, титул варағига - 1 ва мундарижага - 2 рақамлари қўйилмайди. Магистрлик диссертацияси бетлари рақами, унинг кириш қисмидан, яъни 3 рақамидан бошланади ва мазкур бетнинг тартиб рақами варақнинг пастки ўрта қисмида келтирилади, унинг охириги варағигача изчил кетма-кетликда рақамланади.

Магистрлик диссертациясининг таркибий қисмлари, яъни титул варағи, мундарижаси, кириш, ҳар бир боби, хулоса, фойдаланилган

⁹ Фойдаланилган адабиётлар рўйхати нашр этилган ёзувда киритилади.

адабиётлар рўйхати ва иловалар қисми янги бетдан расмийлаштирилади. Диссертация таркибий қисмларининг бош сарлавҳалари (**Мундарижа, Кириш, Хулоса ва таклифлар, Фойдаланилган адабиётлар рўйхати, Илова**) бош ҳарфларда ёзилади. Диссертациянинг титул варағини намунага мос равишда расмийлаштириш талаб этилади. Диссертациянинг боблари рим рақамлари билан **I боб, II боб, III боб** тарзида рақамланади ва сарлавҳаларга эга бўлади. Параграфлар эса, бобларга мос равишда **1.1, 1.2, 1.3 ёки 2.1, 2.2, 2.3** тарзида араб рақамлари билан рақамланади ва сарлавҳаларга эга бўлади. Ҳар бир боб ва параграф сарлавҳаларининг юқори ва пастки қисмидан 12 ўлчамли (12 пт) оралиқ қолдирилиши керак. Диссертация матнида фойдаланилган адабиётдан олинган биринчи ҳавола, яъни иқтибос у жойлашган бетнинг пастки қисмида 1 рақамида (1 -матн юқорисидаги белги тарзида) келтирилади. Кейинги иқтибос ҳам шу тариха кетма-кетликда рақамланади. Иқтибос матнини Microsoft Word матнли редакторида Times New Roman, 9 шрифтида келтирилиши тавсия этилади. Магистрлик диссертациясида келтирилган сурат, график, чизма, диаграмма ва шу кабилар **расм** сўзи билан ифодаланиб, улар матнда қулай тарзда жойлаштирилиши лозим. Расмлар диссертация боблари тартиб рақами кўрсатилган ҳолда кетма-кетликда келтирилади (масалан: **1.1-расм, 1.2-расм** ва шу тарзида) расмнинг тартиб рақами ва номи унинг пастки қисмида жойлаштирилади (диссертациянинг иловаларда келтирилган расмлар бундан мустасно).

Расмга изоҳ берилиши, унинг манбаси келтирилиши талаб этилади. Диссертацияда статистик материаллар жадвал кўринишида расмийлаштирилиши мумкин. Жадваллар тегишли боблар тартиб рақами кўрсатилган ҳолда кетма-кетликда (масалан: **1.1-жадвал, 1.2-жадвал** ва шу тарзда) жадвалнинг юқори ўнг бурчак қисмида, жадвалнинг номи келтирилган ҳолда унинг юқори қисмида жойлаштирилади. Жадвал ва расмлар бир варақдан ошиб кетмаслиги лозим. Агар ҳажми бир варақдан ошадиган бўлса, уни иловада акс эттириш мақсадга мувофиқдир. Диссертация матнида формула мавжуд бўлса, унда катта ва кичик ҳарфлар, юқори ва пастки индекслар “Microsoft Word” матн редакторининг “Формула” функцияси ёрдамида аниқ келтирилиши шарт. Формула ва тегишли материал “LaTeX” форматида берилиши мумкин.

Формулада белгиларнинг ўлчами ифодаланиши қуйидагича бажарилиши тавсия этилади

- катта ҳарфлар ва рақамлар 5-6 мм;
- кичик ҳарфлар 3 мм. дан кам бўлмаган кўринишда;
- даража кўрсаткичлари ва индекслари 2 мм.дан кам бўлмаган ҳажмда.

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР

(ҳами 4 бет ҳажмида)

Магистрлик диссертациясининг хулоса қисмида олиб борилган тадқиқот ишининг якуний натижаси сифатида хулоса, таклиф-тавсиялар қисқа ва аниқ келтирилади.

Хулоса таҳририй жиҳатдан қисқа, мантиқан пухта ва аниқ ифодаланган бўлиши, бандланган (рақамланган) ҳолда ёритилиши (унинг ҳажми 4 (тўрт) саҳифадан ошмаслиги) лозим.

3.8 «Септолонг» таблеткасини оғрик қолдирувчи, микробларга қарши ва захарлилиги бўйича фармакологик хоссалари натижалари

(жами 3-4 бет ҳажмда)

III боб бўйича хулоса

диссертациянинг мазкур боби якунида, жами 0,5-1 бет ҳажмида)
(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

Формула белгиларининг изоҳи бевосита унинг қуйи қисмида формуладаги уларнинг кетма-кетлиги бўйича келтирилади. Формула белгиларининг маънолари биринчи қатори бунда сўзи билан икки нуқтасиз бошланади. Ҳар бир белгининг маъноси янги қатордан бошланиши лозим.

Формулалар матнда алоҳида бўш қаторлар билан ажратиб ёзилади. Ҳар бир формуланинг юқори ва пастки томонларидан 12 ўлчамли (12 пт) оралиқ қолдирилиши талаб этилади. Формула битта қаторга сиғмаган ҳолда сиғмаган қисми тенглик белгиси “=” ёки қўшиш “+”, айириш “-”, кўпайтириш “х” ва бўлиш “:” белгиларидан кейин кўчирилиши керак. Ҳар бир формула, у жойлашган боб тартиб рақами кўрсатилган ҳолда кетма-кетликда, масалан: **(1.1)**, **(1.2)** ва шу каби тарзда формуланинг ўнг томонида қавс ичида келтирилади. Диссертация матнида фойдаланилган расм, жадвал ёки формулага ҳавола қавс ичида, тегишли расм, жадвал ёки формула жойлашган боб масалан: **(1.1)**, **(1.2)** ва шу каби тарзда тартиб рақами (белгиси) кўрсатилган ҳолда “қаранг сўзи” қўлланилади. Диссертация матнида кўрсатилган шахсларнинг фамилияси, исм-шарифи ҳамда ташкилот ва маҳсулотларнинг номлари ва бошқа атоқли отлар ўзгартирилишига йўл қўйилмайди. Диссертациянинг иловалари алоҳида бетларда кетма-кетликда (масалан: **1-илова**, **2-илова** ва шу тарзда) ифодаланади. Ҳар бир иловага диссертация таркибида иқтибос келтириб ўтилган бўлиши лозим.

1.6. Магистрлик диссертациясига илмий раҳбар хулосаси, ички ва ташқи тақризларга қўйиладиган талаблар

Магистрлик диссертациясига илмий раҳбар хулосаси, ички ҳамда ташқи тақриз талаб этилади. Ички ва ташқи тақризчиларни олий таълим муассасасининг тегишли мутахассислик кафедраси тавсия этади ва уларнинг рўйхати илмий ишлар бўйича проректор томонидан тасдиқланади. Тақризлар, айнан ажратиб кўрсатилган ҳолда мантиқий кетма-кетликда қуйидагиларни ўзида акс эттириши тавсия этилади:

Илмий раҳбар хулосаси:

- диссертация мавзусининг долзарблиги;
- диссертация мавзусининг тадқиқот объекти билан ўзаро боғлиқлик даражаси;

- тадқиқотда белгиланган мақсад ва вазифаларнинг ёритилиш даражаси;

- тадқиқотнинг илмий янгилиги;
- тадқиқот натижаларининг илмий асосланганлиги;
- изланиш натижасида ишлаб чиқилган хулоса ва таклифларнинг эътиборга моликлиги;

- магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаб ва мутахассисликка мослиги кабиларни ўзида акс эттириш зарур.

Ички ва ташқи тақризлар:

- мавзунинг долзарблиги;
- диссертациянинг илмий янгилиги;
- амалий натижаларнинг асосланганлиги;
- тадқиқотнинг амалий аҳамияти;
- тадқиқотнинг мазмуни ҳамда тугалланганлик даражаси;
- маълумотлар ва матнни баён этиш тили ҳамда услуби;
- тадқиқотнинг илмий-амалий қиймати;
- магистрлик диссертациясининг олдига қўйиладиган талаблар ва магистратура мутахассислигига мослиги каби масалаларни ёритиши мақсадга мувофиқдир.

Магистрлик диссертацияси белгиланган талабларга мос келмаган ҳолатларда, магистратура талабаси томонидан касб одобахлоқи қоидалари (плагиат, маълумотларни сохталаштириш, ёлғон цитата келтириш ва бошқалар) бузилганлиги аниқланган тақдирда, шунингдек, ушбу ҳолатларни қисқа муддатда тузатиш имконияти мавжуд бўлмаганда тақризчи магистрлик диссертациясини ҳимояга қўйиш мақсадга мувофиқ эмаслиги тўғрисида хулоса беради.

Ички ва ташқи тақризлар, илмий маслаҳатчи тайинланган бўлса, унинг хулосаси диссертациянинг дастлабки ҳимоя санасидан камида 3 (уч) кун олдин ёзма шаклда берилиши лозим. Магистрлик диссертацияси талаб даражасида расмийлаштирилган ҳолда илмий раҳбар хулосаси, ички ва ташқи тақризлар билан биргаликда мутахассислик кафедрасига топширилади. Илмий ишлар бўйича проректор розилиги асосида чет тилида тайёрланган магистрлик диссертациясига давлат тилида ёзилган 10-12 бетлик аннотация илова этилади.

(жами 5-6 бет ҳажмда)

2.5 Таблеткани сақланиш муддатини аниқлаш усуллари

(жами 5-6 бет ҳажмда)

2.6 «Септолонг» таблеткасини оғриқ қолдирувчи, микробларга қарши ва захарлилик бўйича фармакологик хоссаларини аниқлаш усуллари

(жами 5-6 бет ҳажмда)

II боб бўйича хулоса

(диссертациянинг мазкур боби якунида, жами 0,5-1 бет ҳажмида)

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

III «СЕПТОЛОНГ» ТАБЛЕТКАСИНИ ТАРКИБИ ВА БОБ ТЕХНОЛОГИЯСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ

3.1 Таблетка дори шакли учун таркибни ишлаб чиқиш

(жами 3-4 бет ҳажмда)

3.2 Ёрдамчи моддаларни танлаш

(жами 3-4 бет ҳажмда)

3.3 Тахтакачланидиган массанинг технологик хоссаларини аниқлаш натижалари.

(жами 3-4 бет ҳажмда)

3.4 Таблетка дори шаклини технологиясини ишлаб чиқиш

(жами 3-4 бет ҳажмда)

3.5 «Септолонг» таблеткасини нам донаторлаш усулида олинишининг технологик чизмаси

(жами 3-4 бет ҳажмда)

3.6 «Септолонг» таблеткасини сифат ва механик кўрсаткичларини аниқлаш натижалари

(жами 3-4 бет ҳажмда)

3.7 «Септолонг» таблеткасини сақланиш муддатини аниқлаш натижалари

(жами 3-4 бет ҳажмда)

*Магистрлик диссертацияси
асосий қисмининг боблар кесимидаги
намунавий шакли
(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)*

**I-БОБ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА КАСАЛЛИКЛАРНИ
СТАТИСТИК ЎРГАНИШ НАТИЖАЛАРИ**

- 1.1 ЛОР касалликларини даволашда қўлланиладиган дори
воситаларини ҳозирги кундаги ҳолати**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 1.2 Томоқ яллиғланиши ва унинг турлари**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 1.3. Хлоргекседин дигидрохлорид ва бензокаиннинг
фармакологик таъсир механизми**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 1.4. Таблетка дори шакли**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 1.5. Таблетка дори шаклини олишда ёрдамчи моддалар**
(жами 4-5 бет ҳажмда)

I боб бўйича хулоса

*(диссертациянинг мазкур боби якунида, жами 0,5-1 бет ҳажмида,
(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)*

II БОБ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ОБЪЕКТИ ВА ТАҲЛИЛ УСУЛЛАРИ

- 2.1 Субстанциянинг физик-кимёвий хоссаларини ўрганиш
(хлоргекседин дигидрохлорид ва бензокаин)**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 2.2 «Септолонг» таблеткаси технологиясини ишлаб чиқишда
фойдаланилган ёрдамчи моддалар**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 2.3 Кукун, гранула ва тахтакачладиган массанинг технологик
хоссаларини аниқлаш усуллари**
(жами 5-6 бет ҳажмда)
- 2.4 Таблетка дори шаклини сифат кўрсаткичларини аниқлаш
усуллари**

**II. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНING ДАСТЛАБКИ ВА
РАСМИЙ ҲИМОЯСИ**

Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида магистрлар тайёрлашни ташкил этиш “Магистратура тўғрисидаги Низом”⁶нинг 1-илоvasида келтирилган схеманинг VIII босқичида магистрлик диссертациясининг дастлабки ва расмий ҳимояси (жадвал асосида босқичма-босқич амалга оширилиши) қатъий белгиланган.

2.1. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси илмий раҳбар (илмий маслаҳатчи) иштирокида кафедрада шакллантирилган комиссия олдида амалга оширилади. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимоясига бошқа кафедралардан, шунингдек, кадрлар истеъмоchилари бўлган ташкилотлардан мутахассислар таклиф этилиши мумкин. Дастлабки ҳимояга қадар магистратура талабаси ички ва ташқи тақризлар ҳамда илмий раҳбар хулосасини олиши, шунингдек, магистрлик диссертацияси мавзусига доир маълумотлар ёритилган камида 2 (икки) ва ундан кўп илмий мақола ёки тезисни чоп этган бўлиши керак. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси босқичма-босқич (масалан боблар кесимида) магистратура талабасининг календарь иш режасига мувофиқ белгиланган муддатларда ўтказилиши мақсадга мувофиқдир. Магистрлик диссертациясининг дастлабки ҳимояси якунида “**расмий ҳимояга тавсия этилди**” ёки “**расмий ҳимояга тавсия этилмади**” тарзидаги якуний хулоса кафедра йиғилиши баённомаси билан расмийлаштирилади. Магистрлик диссертацияси ҳимояси олдидан тақдим этиладиган хужжатлар (9-илова) талаб даражасида расмийлаштирилганлигини тегишли мутахассислик кафедраси муҳокама этади ва махсус жилдда Якуний Давлат аттестация комиссиясига тақдим этилишини таъминлайди.

2.2. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси Магистрлик диссертациясини расмий ҳимоя қилиш куни институти ректорининг буйруғи билан тасдиқланган жадвал асосида белгиланади. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси институтда шакллантирилган Якуний Давлат аттестация комиссияси (кейинги ўринларда комиссия деб аталади) томонидан ўтказилади. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимояси

⁶ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш тўғрисида”ги 2015 йил 2 март 36-сон қарорининг 2-илоvasида келтирилган шаклда ишлаб чиқилган ва расмийлаштирилган Магистратура талабасининг календарь иш режаси назарда тутилмоқда. //Манба: <http://www.lex.uz>

тақдимот материаллари билан баён этилиши 30 дақиқадан ошмаслиги лозим. Магистрлик диссертациясининг расмий ҳимоясида Якуний Давлат аттестацияси комиссияси аъзолари магистратура талабасини қуйидаги мезонлар асосида баҳолайди:

- магистрлик диссертацияси тадқиқот мавзусининг долзарблигини ва унинг амалиёт билан боғлиқлигини кўрсатиб бера олиши;

- магистратура талабасининг тадқиқотга ва вазифаларни ҳал этишга мустақил ёндашуви;

- фойдаланилган илмий адабиётлар, илмий нашрлар, меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар, статистик маълумотлар, шунингдек, хорижий адабиётларнинг танқидий таҳлили тўлиқлиги ва чуқурлиги;

- тадқиқот усуллари амалиётда қўлланилишининг асосланганлиги;

- олинган натижалар асосида ишлаб чиқилган тавсияларнинг амалий аҳамияти;

- магистратура талабасининг магистрлик диссертацияси доирасида ўтказилган тадқиқотлар ва олинган натижаларни ривожлантириш истикболларини кўра билиш қобилияти; магистрлик диссертациясининг назарий ва амалий қисмларидаги ўзаро мантиқий боғлиқликни қузата билиш малакаси.

Магистрлик диссертациясига “**қониқарсиз**” баҳо қўйилганда ёки у расмий ҳимояга қўйилмаган тақдирда магистратура талабаси кейинги **3 (уч) йил давомида уни қайта ҳимоя қилиш** ҳуқуқига эга. Магистрлик диссертациялари расмий ҳимояси натижалари Институт Кенгашида муҳокама этилади. Ҳимоя қилинган магистрлик диссертациялари институтда **3 (уч) йил давомида сақланади**.

*5-илова
Магистрлик
диссертациясининг
асосий қисми*

Магистрлик диссертациясининг асосий қисми 3 (уч) бобдан иборат бўлиши тавсия этилади.

Диссертациянинг асосий қисми боблар ҳажми ўзаро мутаносиб бўлиши талаб этилади ва улар мавзунинг моҳиятидан келиб чиқиб, қуйидагиларни:

- тадқиқот мавзусига тааллуқли манбалардан келтирилган назарий-амалий ва эмпирик тадқиқотлар натижаларининг танқидий таҳлилини;

- тадқиқот методикаси ва ишнинг амалий қисми баёнини;

- тадқиқ этилаётган масалани ҳал этишда магистратура талабасининг шахсий ҳиссаси кўрсатилган ҳолда тадқиқотнинг асосий натижалари баёнини ўзида қамраб олиши лозим.

Диссертациянинг ҳар бир боби якунида тадқиқотнинг асосий натижалари юзасидан қисқа тарздаги хулоса ва тақлифлар келтирилади.

4-илова

Магистрлик
диссертациянинг
кириш қисми

(варақнинг юқорисида 2 см қолдирилган ҳолда)

КИРИШ

Магистрлик диссертациясининг кириш қисми қуйида келтирилган:

Мавзунинг асосланиши ва унинг долзарблиги;

Тадқиқот объекти ва предмети;

Тадқиқот мақсади ва вазифалари;

Илмий янгилиги;

Тадқиқотнинг асосий масалалари ва фаразлари;

Тадқиқот мавзуси бўйича адабиётлар шарҳи (тахлили);

Тадқиқотда қўлланилган методиканинг тавсифи;

Тадқиқот натижаларининг назарий ва амалий аҳамияти;

Иш тузилмасининг тавсифи.

Юқоридаги бандлар кесимида мантиқий кетма-кетликда аниқ ва қисқа баён тарзда 3-8-саҳифаларда, жами 5 (беш) бет ҳажмида бўлиши лозим. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти асарларидан, шунингдек, фармацевтика соҳасидаги олимларнинг илмий ишланмаларидан мавзуга дахлдор иқтибослар келтирилиши мақсадга мувофиқдир. Масалан, Президентимиз таъкидлаганларидек, “.....2016-2020 йилларда фармацевтика саноатини янада ривожлантириш бўйича дастур самарали бажарилишини таъминлаш даркор”.⁸

⁸Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маърузаси.

1-илова
(титул варақ шакли)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
(14 шрифт)
ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ

МАГИСТРАТУРА БЎЛИМИ (14 шрифт)

Қўлёзма ҳуқуқида (12 шрифт)

УДК: _____

УБАЙДУЛЛАЕВА АИДА АЛИШЕРОВНА (14 шрифт)

СЕПТОЛОНГ ТАБЛЕТКАСИНИ ТАРКИБИ ВА ТЕХНОЛОГИЯСИНИ
ИШЛАБ ЧИҚИШ (16 шрифт)

Мутахассислик: **5А 510603-** “Дориларни саноат технологияси” (14 шрифт)

Магистр академик даражасини олиш учун ёзилган

ДИССЕРТАЦИЯ (16 шрифт)

Илмий раҳбар (14 шрифт)

Ф.И.Ш.

_____ (имзо)

_____ Илмий даражаси ва унвони,

ТОШКЕНТ - 2019 (12 шрифт)

(титул варагининг орқа бети)

Диссертация Тошкент фармацевтика институти “Дори воситаларини
саноат технологияси” кафедрасида бажарилган.

(14 шриффт)

Илмий раҳбар _____
(14 шриффт) имзо Илмий даражаси, унвони, Ф.И.Ш.

Кафедра мудири _____
(14 шриффт) имзо Илмий даражаси, унвони, Ф.И.Ш.

Магистратура бўлим _____
бошлиғи имзо Илмий даражаси, унвони, Ф.И.Ш.
(14 шриффт)

3.4	Таблетка дори шаклини технологиясини ишлаб чиқиш.....	61
3.5	«Септолонг» таблеткасини нам дондорлаш усулида олинишининг технологик чизмаси	65
3.6	«Септолонг» таблеткасини сифат ва механик кўрсаткичларини аниқлаш натижалари.....	67
3.7	«Септолонг» таблеткасини сақланиш муддатини аниқлаш натижалари.....	70
3.8	«Септолонг» таблеткасини оғриқ қолдирувчи, микробларга қарши ва захарлилиги бўйича фармакологик хоссалари натижалари	73
	Ш боб бўйича хулоса.....	
	ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР	81
	Фойдаланилган адабиётлар рўйхати	83
	ИЛОВАЛАР	91

МУНДАРИЖА⁷			БЕТ
I-БОБ	ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА КАСАЛЛИКЛАРНИ СТАТИСТИК ҲАҲВАТИШ НАТИЖАЛАРИ.....		9
1.1	ЛОР касалликларини даволашда қўлланиладиган дори воситаларини ҳозирги кундаги ҳолати		9
1.2	Томоқ яллиғланиши ва унинг турлари.....		18
1.3.	Хлоргекседин дигидрохлорид ва бензокаиннинг фармакологик таъсир механизми.....		24
1.4.	Таблетка дори шакли.....		28
1.5.	Таблетка дори шаклини олишда ёрдамчи моддалар.....		30
	I боб бўйича хулоса.....		37
II БОБ	ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ОБЪЕКТИ ВА ТАҲЛИЛ УСУЛЛАРИ		38
2.1	Субстанциянинг физик-кимёвий хоссаларини ўрганиш (хлоргекседин дигидрохлорид ва бензокаин)		38
2.2	«Септолонг» таблеткаси технологиясини ишлаб чиқишда фойдаланилган ёрдамчи моддалар.....		34
2.3	Кукун, гранула ва тахтакачланадиган массанинг технологик хоссаларини аниқлаш усуллари		37
2.4	Таблетка дори шаклини сифат кўрсаткичларини аниқлаш усуллари.....		41
2.5	Таблеткани сақлашни муддатини аниқлаш усуллари.....		46
2.6	«Септолонг» таблеткасини оғрик қолдирувчи, микробларга қарши ва захарлилик бўйича фармакологик хоссаларини аниқлаш усуллари		49
	II боб бўйича хулоса		52
III БОБ	«СЕПТОЛОНГ» ТАБЛЕТКАСINI ТАРКИБИ ВА ТЕХНОЛОГИЯСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШ		53
3.1	Таблетка дори шакли учун таркибни ишлаб чиқиш.....		53
3.2	Ёрдамчи моддаларни танлаш.....		55
3.3	Тахтакачланадиган массанинг технологик хоссаларини аниқлаш натижалари.....		59

Магистрлик
диссертациясининг қисқача
аннотациялари (таълим ва
инглиз тилларида) намунаси

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН
ТАШКЕНТСКИЙ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ (*интервал 1,5*)

Кафедра: Промышленная технология Студентка магистратуры:

лекарственных средств

Убайдулаева А.А.

Год обучения: 2017-2019 гг.

Научный руководитель:

к.ф.н. Маматмусаева Н.Э.

Специальность:

5A510603 – Промышленная

технология лекарств (*ирифт 14*)

АННОТАЦИЯ

магистерской диссертации на тему “Разработка состава и технологии таблеток “Септолонг”

Ключевые слова: боль в горле, технология, таблетка, оптимальный состав, вспомогательные вещества, септолонг, лекарственное вещество, лекарственное средство, связывающее вещество, разрыхляющие вещества, корригент, срок годности.

Актуальность темы. Боль в горле — является одним из симптомов многих заболеваний, который каждый из нас не раз испытывал. Обычно мы не обращаем на такое недомогание особого внимания. Но не стоит относиться к заболеваниям горла легкомысленно.

Заболевания горла могут быть вызваны различными причинами. Чаще всего недомогание является результатом бактериальной, вирусной инфекциями или грибковым поражением. Кроме того, заболевания горла

⁷ Мавзу, таркибига қараб, 2-3-бобларнинг параграфларига ижодий ёндашилган ҳолда қўпайтирилиши мумкин.

без температуры могут быть спровоцированы влиянием раздражающих слизистые оболочки веществ, аллергией или слишком сухим воздухом.

К вирусным заболеваниям, вызывающим боль в горле, относятся грипп и ОРВИ, а также корь и ветряная оспа, среди симптомов которых боль в горле стоит не на последнем месте. Самое распространенное бактериальное заболевание — банальная ангина. Грибковые поражения — результат активного размножения дрожжеподобных и плесневых грибов. Грибковые заболевания горла, или микозы, часто проявляются в виде ангины, фарингита или ларингита.

В настоящее время существует множество различных средств, применяемых при заболеваниях ЛОР-органов. Но нет отечественного препарата с самым оптимальным составом, который будет действовать на боли горла любой этиологии.

Цель и задачи исследования. В связи с вышесказанным целью нашего исследования является разработка оптимального состава и технологии таблеток при заболевании горла, на основе выбранного состава и технологии, провести качественный и количественный анализ полученных таблеток «СЕПТОЛОНГ».

Для достижения данной цели были поставлены следующие задачи исследования:

- изучение физико-химических и технологических свойств субстанций, с помощью методов приведенных в литературных данных;
- выбор вида и количества вспомогательных веществ, применяемых в технологии производства таблеток «СЕПТОЛОНГ»;
- основываясь на литературные данные разработать самую рациональную и оптимальную технологию получения таблеток с выбранным составом;
- изучение физико-механических показателей таблеток «СЕПТОЛОНГ»;

технологияси ишлаб чиқилди, унинг фармакологик хоссалари ва дори препаратининг захарлиги ўрганилди.

Таклиф ва хулосаларнинг қисқача баёни. Илмий тадқиқотлар натижасида олинган натижалар томоқ яллиғланишида қўлланиладиган «Септолонг» таблеткасини ишлаб чиқариш учун тайёрланган меъёрий хужжатларнинг асосини ташкил этади.

Илмий раҳбар

ф.ф.н. Маматмусаева Н.Э.

(имзо)

Магистратура талабаси

Убайдулаева А.А.

(имзо)

бензокаинларни микдорий таҳлил усулларини ишлаб чиқиш;

➤ таблетка тайёр дори шаклини амалиётда ишлаб чиқариш учун Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги Фармацевтика тармоғини ривожлантириш агентлиги “Дори воситалар, тиббий буюмлар ва тиббий техника экспертизаси ва стандартизацияси Давлат маркази” ДУК меъёрий хужжатларни тайёрлаш;

Тадқиқотнинг объекти ва предмети. Тадқиқот объекти сифатида томоқ яллиғланишида ишлатиладиган хлоргексидин дигидрохлорид и бензокаин субстанциялари, тадқиқот предмети эса “СЕПТОЛОНГ” таблеткаси ишлатилди.

Тадқиқот усуллари. Адабиётлар ва меъёрий хужжатларда келтирилган усуллар ёрдамида таҳлил усуллари олиб борилди. Дори воситаси таркибидаги дори моддаларининг микдори ЮССХ усули ёрдамида аниқланди.

Тадқиқот ишининг илмий янгилиги. Ишнинг илмий янгилиги сифатида маҳаллий корхона томонидан ишлаб чиқариш учун хлоргексидин дигидрохлорид ва бензокаин асосидаги томоқ яллиғланиши касалликларида қўллашга тавсия этилаётган таблетканинг таркиби ва технологияси ишлаб чиқилди.

Ишнинг структураси ва таркиби. Диссертация қуйидаги боб ва бўлимлардан иборат: кириш, адабиётлар таҳлили, тадқиқот объекти ва усуллари, «СЕПТОЛОНГ» таблеткасини таркиби ва технологиясини ишлаб чиқиш, фармакологик хоссаларини ўрганиш, хулоса, адабиётлар рўйхати, илова.

Тадқиқот натижасида олинган асосий натижалар. Томоқ яллиғланишида қўлланиладиган «Септолонг» таблеткасини таркиби ва

➤ разработка методики количественного определения хлоргексидина дигидрохлорида и бензокаина в таблеточной форме;

➤ разработка комплекта нормативной документации в «ГУП "Государственный центр экспертизы и стандартизации лекарственных средств, изделий медицинского назначения и медицинской техники" Агентства по развитию фармацевтической отрасли при министерстве Здравоохранения Республики Узбекистан», для производства готовой лекарственной формы;

Предметы и объекты исследования. Объект исследования - субстанции хлоргексидина дигидрохлорида и бензокаина, используемые в производстве лекарственных препаратов, применяемых при боли в горле.

Методы исследования. Исследования проводились методами описанными в литературных источниках. В качестве количественного анализа был использован метод ВЭЖХ.

Научная новизна исследования. Научной новизной исследования является то, что впервые в Республике Узбекистан разработан состав и технология получения прессуемой массы для таблеток, применяемых при заболеваниях горла, на основе хлоргексидина дигидрохлорида и бензокаина.

Структура и состав работ. Диссертация состоит из следующих глав и разделов: введение, литературный обзор, объекты и методы исследования, разработка состава и технологии таблеток «Септолонг», заключение, список литературы, приложения.

Основные результаты, полученные в процессе исследования. Были разработаны оптимальный состав и технология таблеток «СЕПТОЛОНГ», применимых для купирования боли в горле. Изучены фармакологические свойства и токсичность лекарственного препарата.

Выводы и рекомендации, суммированные в кратком изложении.

Полученные в результате исследований данные будут основой при составлении нормативных документов и производства таблеток для рассасывания «СЕПТОЛОНГ» *(шрифт 14)*

Научный руководитель

к.ф.н. Маматмусаева Н.Э.

_____ (подпись)

Студентка магистратуры

Убайдулаева А.А.

_____ (подпись)

(шрифт 14)

Томоқ яллиғланиши билан кечувчи касалликлардан грипп, ЎРВК (ўткир респиратор вирусли касаллик), қизамиқ, сувчечаклар бўлиб, бунда томоқ соҳасининг зарарланиши етакчи ўринни эгаллайди. Оддий ва тез-тез учраб турувчи касалликлардан бири бу ангина бўлиб, уни ўз вақтида даволамаслик, томоқ соҳасида замбуруғ бактерияларини ривожланишига ва тонзиллит, фарингит ва ларингит ҳолатларига ўтиб кетишига сабаб бўлади. Ҳозирги кунда юқорида санаб ўтилган касалликларни даволаш учун четдан импорт қилинаётган кўпгина дори воситалари етарли бўлиб, бироқ маҳаллий ишлаб чиқарувчилар томонидан томоқ яллиғланишини даволовчи оптимал таркибли дори воситаларининг арсенали етарли эмас.

Тадқиқотни мақсади ва вазифалари. Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда, тадқиқотнинг асосий мақсади этиб, томоқ яллиғланишини даволашда мўътадил таркиб танлаш ва уни технологиясини ишлаб чиқиш бўлди. Олинган таблетка дори воситасини сифат ва миқдорий таҳлилларини ўтказишдир.

Мақсадга эришиш учун илмий-тадқиқот ишлари учун қуйидаги вазифаларни бажариш лозим:

➤ адабиётларда келтирилган маълумотларга асосланиб, илмий-тадқиқот учун танлаб олинган субстанцияларнинг физик-кимёвий ва технологик хоссалари ўрганилди;

➤ «СЕПТОЛОНГ» таблеткаси учун ёрдамчи моддаларни тури ва миқдорини танлаш;

➤ адабиётларда келтирилган маълумотларга асосланган ҳолда, таблетка учун танлаб олинган таркиб асосида оптимал технологияни ишлаб чиқиш;

➤ «СЕПТОЛОНГ» таблеткасини физик-механик кўрсаткичларини ўрганиш

➤ таблетка дори шаклидаги хлоргексидин дигидрохлорид ва

Кафедра: Дори воситаларини саноат технологияси
Магистратура талабаси: Убайдулаева А.А.
Ўқув йили: 2017-2019 йй. Илмий раҳбар:
ф.ф.н. Маматмусаева Н.Э.
Мутахассислик:
5A510603 – Дори воситаларини саноат технологияси

“Септалонг” таблеткасининг таркиби ва технологиясини ишлаб чиқиш” мавзусидаги магистрлик диссертацияси

АННОТАЦИЯСИ

Таянч сўзлар: томоқ яллиғланиши, технология, таблетка, мўътадил таркиб, ёрдамчи моддалар, септолонг, дори моддаси, дори воситаси, боғловчи модда, ғовакловчилар, корригент, сақланиш муддати.

Мавзунинг долзарблиги. Томоқ яллиғланиши — томоқ соҳасининг шамоллаши билан боғлиқ касалликларнинг асосий симптомларидан бўлиб, уни ўз вақтида даволамаслик унинг сурункали ҳолатга ўтишига олиб келади.

Томоқ яллиғланишида беморларда кўпинча оғриқ пайдо бўлади, буни келиб чиқиши бир нечта сабаблар билан боғлиқ. Кўпинча томоқ соҳасининг шиллиқ қаватини яллиғланишига бактериал, вирусли инфекциялар ва замбуруғлар билан зарарланиши олиб келади. Шунингдек, томоқ яллиғланиши инсон танасининг ҳарорати кўтарилмаган ҳолатда нафас олаётган ҳавонинг ўта қуруқ бўлиши, аллергия, қичишиш ҳолатларида ҳам юзага келиши мумкин.

Department: Industrial technology
Master: Ubaydulayeva A.A.
medicines
Scientific adviser:
Year of study: 2017-2019
PhD N.E.Mamatmusayeva
Specialty:
5A510603 – Drug manufacturing
technology

AN ANNOTATION

of master dissertation on theme “Development of composition and technology of tablets Septalong”

Key words: sore throat, technology, tablet, optimal composition, excipients, catalog, drug, medicine, binding agent, disintegrating agents, corrigent, shelf life.

Actuality of theme. Sore throat - is one of the symptoms of many diseases, which each of us experienced more than once. Usually we do not pay special attention to such ailment. But do not treat diseases of the throat lightly.

Diseases of the throat can be caused by various reasons. Most often, malaise is the result of a bacterial, viral infection or fungal infection. In addition, diseases of the throat without temperature can be triggered by the influence of irritating mucous membranes, allergies or overdried air.

For viral diseases that cause pain in the throat, are the flu and SARS, as well as measles and chickenpox, among the symptoms of which the pain in the throat is not in last place. The most common bacterial disease is banal

tonsillitis. Fungal lesions are the result of active reproduction of yeast-like and mold fungi. Fungal diseases of the throat, or mycoses, often manifest as angina, pharyngitis or laryngitis.

Currently, there are many different tools used in diseases of the ENT organs. But there is no domestic drug with the most optimal composition that will act on the pain of the throat of any etiology.

Aim and research tasks. In connection with the foregoing, the purpose of our research is to develop the optimal composition and technology of tablets for sore throat, based on the selected composition and technology, to conduct a qualitative and quantitative analysis of the obtained tablets "SEPTOLONG".

To achieve this goal, the following research objectives were set:

- the study of the physico-chemical and technological properties of substances, using the methods given in the literature;
- the choice of the type and amount of excipients used in the production technology of tablets "SEPTOLONG";
- basing on the literature data to develop the most rational and optimal technology for producing tablets with the selected composition;
- study of physical and mechanical properties of the tablets "SEPTOLONG";
- development of methods for the quantitative determination of chlorhexidine dihydrochloride and benzocane in tablet form;
- development of a set of regulatory documents in the "GUP" State Center for Expertise and Standardization of Medicinal Products, Medical Products and Medical Equipment "of the Agency for the Development of the Pharmaceutical Industry under the Ministry of Health of the Republic of Uzbekistan, for the production of a finished dosage form;

Objects and research objects. The object of study is the substance chlorhexidine dihydrochloride and benzocane, used in the manufacture of medicines used for sore throat.

Research methods. Studies conducted by the methods described in the literature. HPLC was used as a quantitative analysis.

Level of scientific novelty of research. The scientific novelty of the research is: for the first time in the Republic of Uzbekistan, the development of the composition and technology for producing a compressible mass for tablets used in throat diseases, based on chlorhexidine dihydrochloride and bexocaine.

Structure and composition of works. Dissertation consists of next chapters and sections: introduction, literary review, objects and research methods, development composition and technology of "SEPTOLONG" tablets, conclusions, literature, application applications.

Basic results received in the process of research. The optimal composition and technology of "SEPTOLONG" tablets have been developed that are applicable to relieve sore throat. Pharmacological properties and drug toxicity were studied.

Summarized conclusions and recommendations. The resulting research data will be the basis for the preparation of regulatory documents and the production of lozenges "SEPTOLONG".

Scientific adviser:

_____ (подпись)

PhD N.E.Mamatmusayeva

Master:

_____ (подпись)

Ubaydulayeva A.A.

(ирифт 14)